סו: במה אשה פרק ששי שבת

לתרוצי סוגיא. לתקן פסיעותיו ולזקוף קומה מפני שרגליו ושוקיו רותתות ולא לסמיכת כל גופו: **אני שונה אשה חולצת כהן.** אלמא נעל קרינא ביה: **תמרא דאכפא.** תמור המיטה בכתפיים. הליצנים עושין אותו וגרמה כמי שרוכב עליו ובמקומנו נקרא מרדפים"א: **קישורי.** אשקל"ש שמהלכין בהם במקום טיט. וקשיא לי נהי דטהורין מטומאת מגע דפשוטי כלי עץ ניטהו אבל מן המדרס למה טהורין. עלמוס"א הנקטרת על הפרלוף להנעת הבנים קטנים: **מתני' בקטרים.** מפרש בגמרא: **כונין.** מיאקליט"ש של זהב לנוי: **גמ' אדא מרי.** כך שמו: **קטרי פואה.** גרגל"א קוטרים בקטרים ומולין בלולאר לרפואה. ולא ידעתי לאיזה חולי: **מוקמי.** מעמידין החולי אלא יגדל: ה'. קטרים: **מסו.** מתרפאין: **גגרי.** פסיעות: **נפל פואה בכירא.** נפל רפואת הפואה בכור לתין אדם מזהר בכל אלו: **מאי איריא בנים.** לרב יהודה פריך מי קישורין דמתני' לרפואת חולי ניטהו מאי איריא בנים: **נגנוגין.** כרמור"ט. מגגגע עליו ואינו יכול ליפרד ממנו ורפואה זו לא שייכא בנקבות שאין האב מתבכן כל כך מתמילתן שיהיו מגעגעין עליו: **ספילין.** שיד ימינו קוצרתו לשמאלו זהו סימן לגירסא: **סכנפא.** שמגגעגע יותר מדאי: **סחופי כסא.** כוס שיש בו הכל כגון שעירו ממנו מיס חמין וכופהו על הטיבור למי שחם כמעיו ואותו הכוס אם הכשר ומושך אליו את המעיים ומושיבן במקומן: **לסוף.** בכפות ידיו ורגליו: **דרב הונא מני רב.** שהיה בא מני רב שהוא רבו וכן רב מני ר' חייא ור' חייא מני רבי: **מבסמי.** שבורין שהיו משקין את התלמידים. ואלו מפני שחשובין הן היו עושין להן דבר להפג את יינן: **לגוייפא דידייהו.** תוכי ידיהם דהיינו כף: **דגייל.** שהולך ונעשה גלול כל שעה מחוס הכשר: **שיעא דדנא.** מגופת התבית: **דליל הא שיעא.** מחמת המיס: **ליחנק.** מי שנפרקה חוליא של מפרקת לוארו (ג) ונופלת בגרונו חולין אותו ברגאלו שיהא לוארו נפשט ודומה למיקה: **לפופי.** לכורכו בבגדים וקושרו בחגורה ראמה וממיישבין פרקי אבריו שהן רכין ונשמטין בחבלי הלידה וקורין אגמלטוויי"ר בלע"ז: **מתני בנים.** שתי שמועות דאיירי בקטנים היה שונה בשם רבי מ"אבא בר הונא משמיה דרב חמא בר גוריא: **בן.** אלא שמעתא דאיירי בקטן מתני בשמיה: **תרוייהו.** נגגועין ולפופי: **כל מנייני.** כל לחישות. ומפני שכופלין אותן יש ג' פעמים ויש יותר קרי להו מנייני: **בשמא דאמא.** פלוני בן פלונית: **דמיפרשי.** כל לחשים שמפורש מניין כמה פעמים שיאמרו ויכפלו אותו: **כדמפרשי.** וסיפלין אותו כפי מנייניו. ולא מיפרשי בהם סתם כפילתן אלא ומה זימנין: **אכן אקומה.** אכן שנושאות אותה בשיס עוברות אלא יפילו ויקורין לה קוטאנ"א בלע"ז: **בשמקל.** שוס דבר שמקנוהו בגגדה: **ולא שהפילה.** ולא תאמר שלא התירו לאמא בה אלא לאשה שעלולה להפיל עוברה שהפילה כבר עובר אחר: **ולא שעיברה.** שידוע לה שהיא מעוברת: **והוא דאיכוין ומקל.** שגמלא החפץ מאליו למקל החבן ולא שחיכרו ממנו או הוסיפו עליו לכוונו: **בם יומא.** שמחזמו בכל יום: **ווזא חיוורא.** לרוף ומדם: **למלחמא.** למקום שריפת המיס שעושין גגרים על שפת היס להמשיך מיס לבריכות רחבות העשויות לכך וכשנתמלאו סותם החרילין והשמש שורף את המיס שמלוחין הן ונעשה מלח: **כחלא דבי לוארו.** תחת גרונו כנגד מפתחי מלוקו לשון רבינו הלוי: **נירא ברקא.** ליל"א של שער: **פרשא דרכים.** מקום ששני דרכים מתפרשים: **שומשמנא גמלא.** גמלה גדולה מ"): **דדרי מידי.** שטוען כלום: **ליפקליט.** לשומשמנא: **בגובתא דנחשא.** כמין קנה של נחשת: **ולסמייה באבנא.** יסתום פיה בעופרת: **גושפנקי.** חותמות. ולאו דוקא שיהין נקט ולאו דוקא חותמות של לוהה אלא סתימות הרבה זו על זו שעוה על העופרת ושוב זפת ושוב טיט: **וליברזוליה.** יעגעגעו: **ולידריה.** ישתנו: **ולימא ליה.** לשומשמנא: **טעונך עלי.** מה שהיית נושא אשתא: **וטעונאי.** החולי שלי: **לינים אשכחיה ואיפסיק ביה.** חולי כזה שזה עושה וכי אמר ליה טעונך עלי זהו חולי של מכרו: **כוזא חדתא.** כלי חרס קטן חדש: **אוזפן.** הלוני: **וליהדריה ז' זימני אריגיה.** יקיפנו סביבות לאשתא: לאשתא

[6] לתרוצי סוגיא עבידא הכא לסמוך עילויה הוא דעבידא וסמיך עליה: [6] טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן לעזרה: תני תנא קמיה דר' יוחנן נכנסין בהן לעזרה א"ל אני שונה אשה חולצת בו ואת אמרת נכנסין תני אין נכנסין בהן לעזרה: לוקטמין טהורה: מאי לוקטמין אמר ר' אבהו [1]חמרא דאכפא [2]רבא בר פפא אמר [3]קשירי רבא בר רב הונא אמר [4]פרמי: **מתני'** הבנים יוצאין בקשרים ובני מלכים בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה: **גמ'** מאי קשרים אמר אדא מרי אמר רב נחמן בר ברוך אמר רב אשי בר אבין אמר רב יהודה קשורי פואה אמר אביי [5]אמרה לי אם תלתא מוקמי חמשה מסו שבעה אפילו לכשפים מעלי אמר רב אחא בר יעקב והוא דלא חזי ליה שמשא וסיהרא ולא חזי מיטרא ולא שמיע ליה קול ברזלא וקל תרנגולתא וקל ניגרי אמר רב נחמן בר יצחק [6]נפל פותא בבירא מאי איריא בנים אפי' בנות נמי מאי איריא קטנים אפי' גדולים נמי אלא מאי קשרים כי הא דאמר אבין בר הונא א"ר חמא בר גוריא בן שיש [7] נגגועין על אביו גוטל רצועה ממגעל של ימין וקושר לו בשמאלו אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך תפילין וחילופא סכנתא אמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [8]סחופי כסא אטיבורי בשבתא שפיר דמי ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [9]מותר לסוך שמן ומלח בשבת כי הא דרב הונא מבי רב ורב מבי ר' חייא ור' חייא מבי רבי כי הוו מיבסמי מייתי משחא ומילחא ושייפי להו לגוייתא דידייהו וגוייתא דכרעייהו ואמרי כי היכי דציל הא מישחא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא ואי לא מייתי שיעא דדנא ושרי ליה במיא ואמר כי היכי דליציל האי שיעא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [10]מותר לחנק בשבת ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [11]לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי ר' מתני בנים רב זביד מתני בן רב פפא מתני בנים ותרוייהו מתני להו באבין בר הונא רב זביד מתני בן קמייתא מתני באבין בר הונא והאי מתני לה ברבה בר בר חנה דאמר [12]רבה בר בר חנה לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי אמר אביי אמרה לי אם כל מנייני בשמא דאימא וכל קטורי בשמאלא ואמר אביי אמרה לי אם כל מנייני דמפרשי כדמפרשי ודלא מפרשי ארבעין וחד זימני ת"ר [13]יוצאין באבן תקומה בשבת משום ר"מ אמרו [14]אף במשקל אבן תקומה ולא שהפילה אלא שמא תפיל ולא שעיברה אלא שמא תתעבר ותפיל אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאביי והוא דאיכוון ואיתקל בעי אביי משקל דמשקל מאי תיקו ואמר אביי אמרה לי אם לאשתא בת יומא לישקול זוזא חיוורא וליזיל למלחתא וליתקול מתקליה מילחא ולצייריה בחללא דבי צואר בנירא ברקא ואי לא ליתוב אפרשת דרכים וכי חזי שומשמנא גמלא דדרי מידי לישקליה ולישדייה בגובתא דנחשא וליסתמיא באבנא וליחתמי בשיתין גושפנקי ולברזוליה ולידריה ולימא ליה טעונך עלי וטעונאי עלך אמר ליה רב אחא בריה דרב הונא לרב אשי ודילמא אינש אשכחיה ואיפסק ביה אלא לימא ליה טעונאי וטעונך עלך ואי לא לישקול כוזא חדתא וליזיל לנהרא ולימא ליה נהרא נהרא אוזפן כוזא דמיא לאורחא דאיקלע לי וליהדר שב זימני על רישיה ולשדיין לאחוריה ולימא ליה נהרא נהרא שקול מיא דיהבת לי דאורחא דאיקלע לי ביומיה אתא וביומיה אזל אמר רב הונא לאשתא

---

[1] חמרא דאכפא. פי' הקונטרס אשקל"ש והקשה בקונטרס ור"י תירץ דכיון שאינם עשויים אלא ללכת דרך העברה בטיט [2] אינו טמא מדלכם ובערוך [3] פירש דקישורי היינו אשקל"ש שעושין הליצני והן גבוהין מאד ואינן אלא לרקד עליהן ולא להילוך עגילי:

[4] פי' הקונטרס ור"י

[5] אמרה לי. פי' הקונטרס אשקל"ש

[6] נפל פותא בבירא. לא אינו טמא מדלכם ובערוך [7] פירש דקישורי היינו אשקל"ש שעושין הליצני והן גבוהין מאד ואינן אלא לרקד עליהן ולא להילוך עגילי:

[8] סחופי כסא. כפיית הכלי (יבמות מז:) כלפי מטה (אנדפ"ר בלע"ז (ע"ז מז:), לפופי ינוקא. מומלוט"ל, כמו שעושים לקטן שיתישבו אבריו ולא יתעקם (ריטבא קמז:).

[9] מותר לחנק. כפיית הכלי (יבמות מז:) כלפי מטה (אנדפ"ר בלע"ז (ע"ז מז:), לפופי ינוקא. מומלוט"ל, כמו שעושים לקטן שיתישבו אבריו ולא יתעקם (ריטבא קמז:).

[10] לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי. כלומר שהיה שונה הראשונה כן שיש לו געגועין על אביו הוו האחרת לפופי, משום אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא. והיה רב זביד שונה עמו בשמועה ראשונה בן שיש לו געגועין על אביו, וחלוק עליו בשמועה שניה לפופי ינוקא, והיה רב זביד אומרה משם רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן. ולפי שהיתה השמועה הראשונה בן שיש לו געגועין אל אביו והשניה לפופי ינוקא, אמר על שניהם מתני בנים. זה הוא פירושם והרוקקתי לכותבו הנה מפני שראיתיו קשה לתלמידים וביארתיו כדי שיתגלה לכל.

מליץ ערך במה אשה

עין משפט נר מצוה

פג א ב ג מי' פ"ט מהל' שבת הלכה עז סמג לאוין סה עושה"מ ל"ת סימן עא סעיף כ:

פד ד מי' פכ"ח מהל' שבת הל' לא סמג לאוין סה עושה"מ ל"ת מי' שמח סעיף מ ופסקי תנ:

פה ה מי' שם הל' כג עושה"מ שם פסוי' מת:

פו ו ז מי' פכ"ח שם הלכה לא:

פז ח ט מי' פ"ט שם הלכה יד סמג שם עושה"מ ל"ת סימן שג סעיף כד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כסא וסטבכות שלו מסמלין מדרס: (ב) שם בן שיש לו געגועין: (ג) רש"י ד"ה ליחנק וכו' ולוארו. ר"ל כ"ל אי נפלה לו ערלת הגרון ונופל בגרונו וכו':

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קישורי וכו' אינו שבא בדרס. עיין מנחות דף לא ע"א תוספות ד"ה שדרס:

מוסף רש"י

סחופי כסא. כפיית הכלי (יבמות מז:) כלפי מטה (אנדפ"ר בלע"ז (ע"ז מז:), לפופי ינוקא. מומלוט"ל, כמו שעושים לקטן שיתישבו אבריו ולא יתעקם (ריטבא קמז:).

רב נסים גאון

רב פפא מתני בנים תרוייהו. כלומר שהיה שונה הראשונה כן שיש לו געגועין על אביו הוו האחרת לפופי, משום אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא. והיה רב זביד שונה עמו בשמועה ראשונה בן שיש לו געגועין על אביו, וחלוק עליו בשמועה שניה לפופי ינוקא, והיה רב זביד אומרה משם רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן. ולפי שהיתה השמועה הראשונה בן שיש לו געגועין אל אביו והשניה לפופי ינוקא, אמר על שניהם מתני בנים. זה הוא פירושם והרוקקתי לכותבו הנה מפני שראיתיו קשה לתלמידים וביארתיו כדי שיתגלה לכל.

מליץ ערך במה אשה

מסורת הש"ס

(א) [הרגיס של ומסיור ונתגלגלת ומ"ר כפרק ערך תרן], (ב) כדי פפר"ר רפרס ויכיר כמ"ר], (ג) [פרמלי פי' תחיבה של כגד שקושרין לוקנים על פיסם לומנן רגיס מפני שפסחותיהן מתרפפות ערוך ערך לגקטמין וע"ע כגרוך ערך פרמלן], (ד) [קדשין לא: וס"ג], (ה) [כרכות נו.], (ו) [פי' שמתכרין לינייו כמו ייחבר תרגומו ולפוף ערוך], (ז) [לקמן קמז: ב"מ.], (ח) [נ"ל מגין], (ט) [לגאון לרמיס אומר לכל דבר גדול מלא. הרמב"ם כפי' המשנה כלאים פ"ג מ"ב], (י) [מרבי לגקטמין], (כ) [וע"ע תוספות מגמות לא. קל"ה שדרס].

לעזי רש"י

אדרפיס"א [אדרפיצי"א]. חיקר. תחפושת. מרכוך.

אשקצ"ש [אשקש"ש]. קבים.

טלמוסיא [טלימטי"א]. משכה.

ארשקליטי"ש. פעמון קטן.

גרגנ"א. פואה (עשב, שמשורשי מפיקים צבע אדום).

כרמור"ט [כרמור"ש]. חשק, נענועים.

אגמלטוי"ר [מיילולי"ר]. לעטוף.

קוטאנ"א [קונטיינ"א]. אבן שניאאת נשים הרות להגן מהפלה.

ליצ"א. ניר וכמין עץ בתתקן-ארינה, שבו השתי עובר).

רבינו חננאל

תני תנא קמיה דרבי יוחנן נכנסין בהן לעזרה, כלומר אינם טמאל, כי אסור אדם ליכנס בטבול בעזרה כדתנן לא יכנס אדם להר הבית במקלו ובמנעלו כו'. א"ל אני שונה אשה חולצת בטבול של עץ ואתה שונה נכנסין. תני אין נכנסין. לוקטמין, חמרא דאכפי. נידם מי שדיו קצוצות עושין לו יד של עץ ונקרא חמרא דאכפי. פרסי. פי' פרמא, יש מי שאומרים חתיכה של בגד שקושרין לוקנים[ו] [ועל פיהם למען ריחם מפנין ששפתותיהם מתרפשות. קשרים, קשרי פואה, משום רפואה. בן שיש לו געגועין על אביו. יש מי שאומרים כי כשיגדל עצב הבן במיתת אביו. גוטל רצועה ממגעל אביו הימין וקושרה בשמאל הבן ואומרים שמשקיט לבו ראם יחליף, אומרים שהוא סכנה. וסימניך תפילין והן שעל היד השמאל. סחופי כסא אטיבורא. פי' אם כולם טיבורו של אדם בחדן מכניע. אי אם ניקב, מניחין שם [כוס] קטן על טיבורו כדי שלא יבלוט ויתבקע, ומניחין אותו עד שיתרפא. הא דשרו לבסיבא לסוך מלח ושמן לכרעייהו, פשוטה היא. פי' לחנק. פי' לפופי ינוקא. אבן תקומה. פי' אומרים כי יש אבן ידועה כשהיא תלויה על אשה הרה אינה נפלת, וגם המשקל שכנגד אותו האבן מועלת ומותר לצאת בהן בשבת. אבל משקל דמשקל עלתה בחיקו, יכל (חיקו) דאיסורא לחומרא, ואין יוצאין בה בשבת.

---

[6] ע' בגליון בשם הערוך יכ"ל בפ"ז בשם רבינו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com